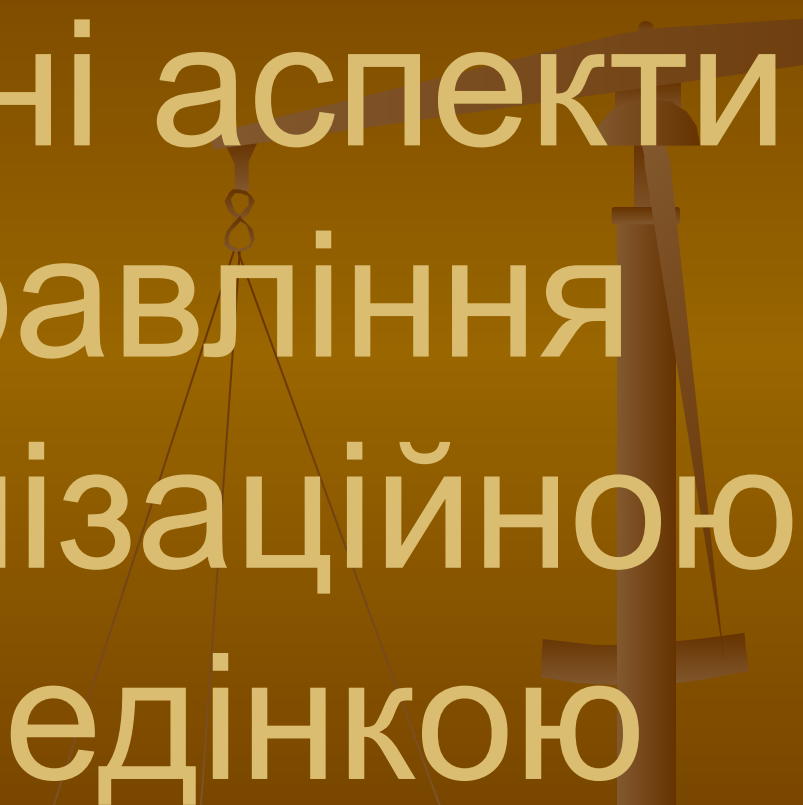
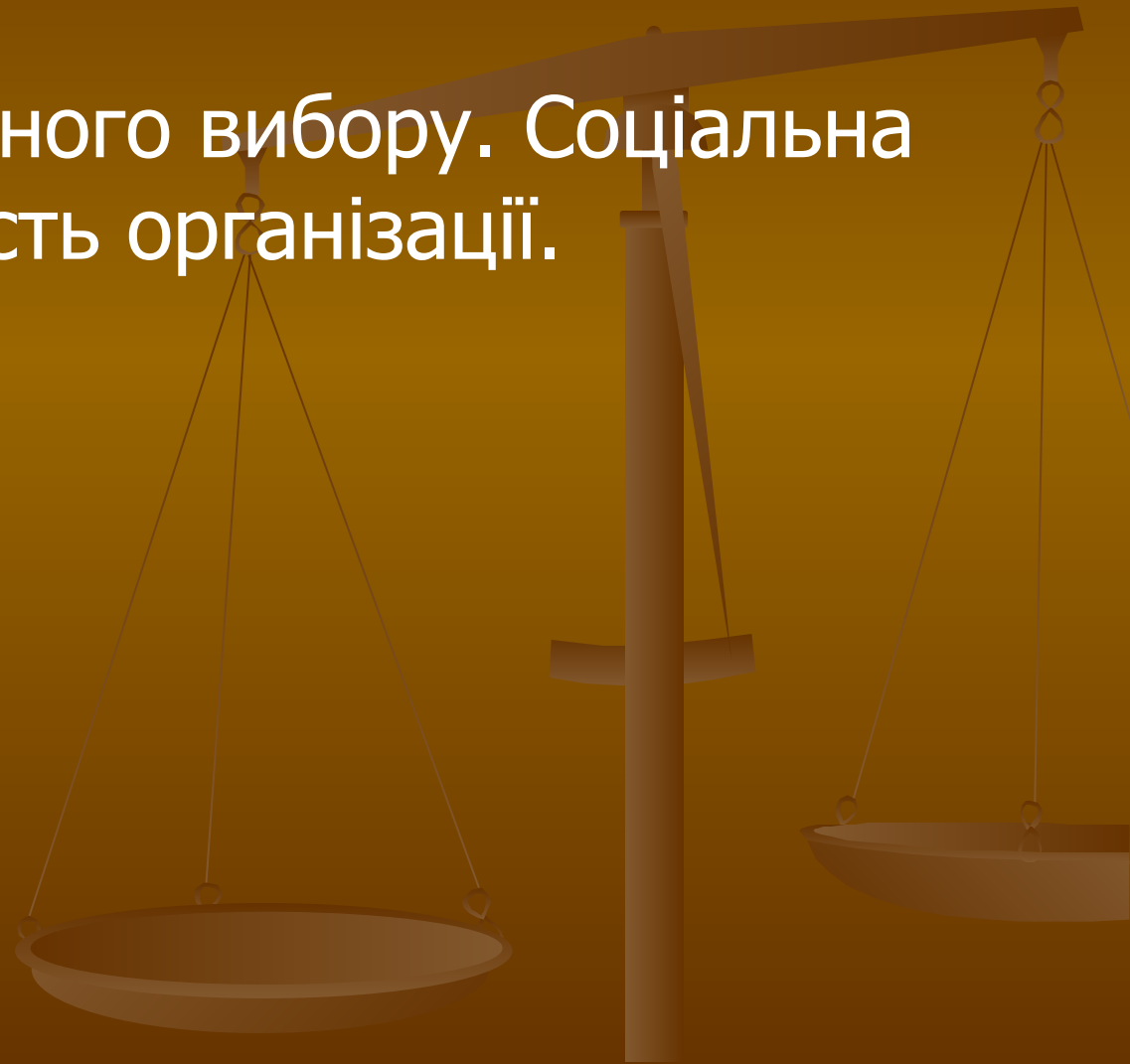

Тема:

Етичні аспекти управління організаційною поведінкою

1. Поняття етики менеджменту
2. Критерії прийняття етично складних рішень
3. Фактори етичного вибору. Соціальна відповідальність організації.

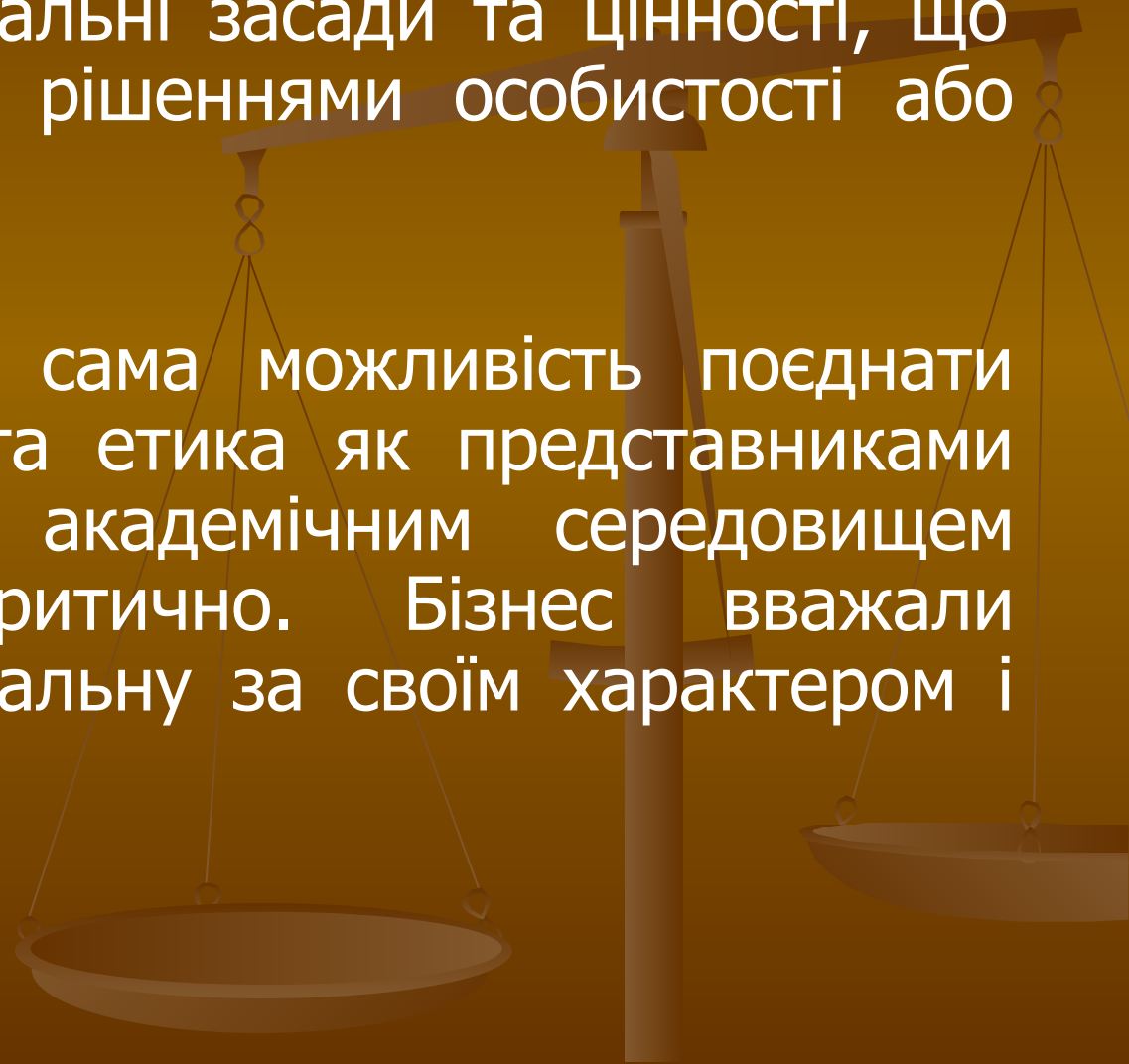
1. Поняття етики менеджменту

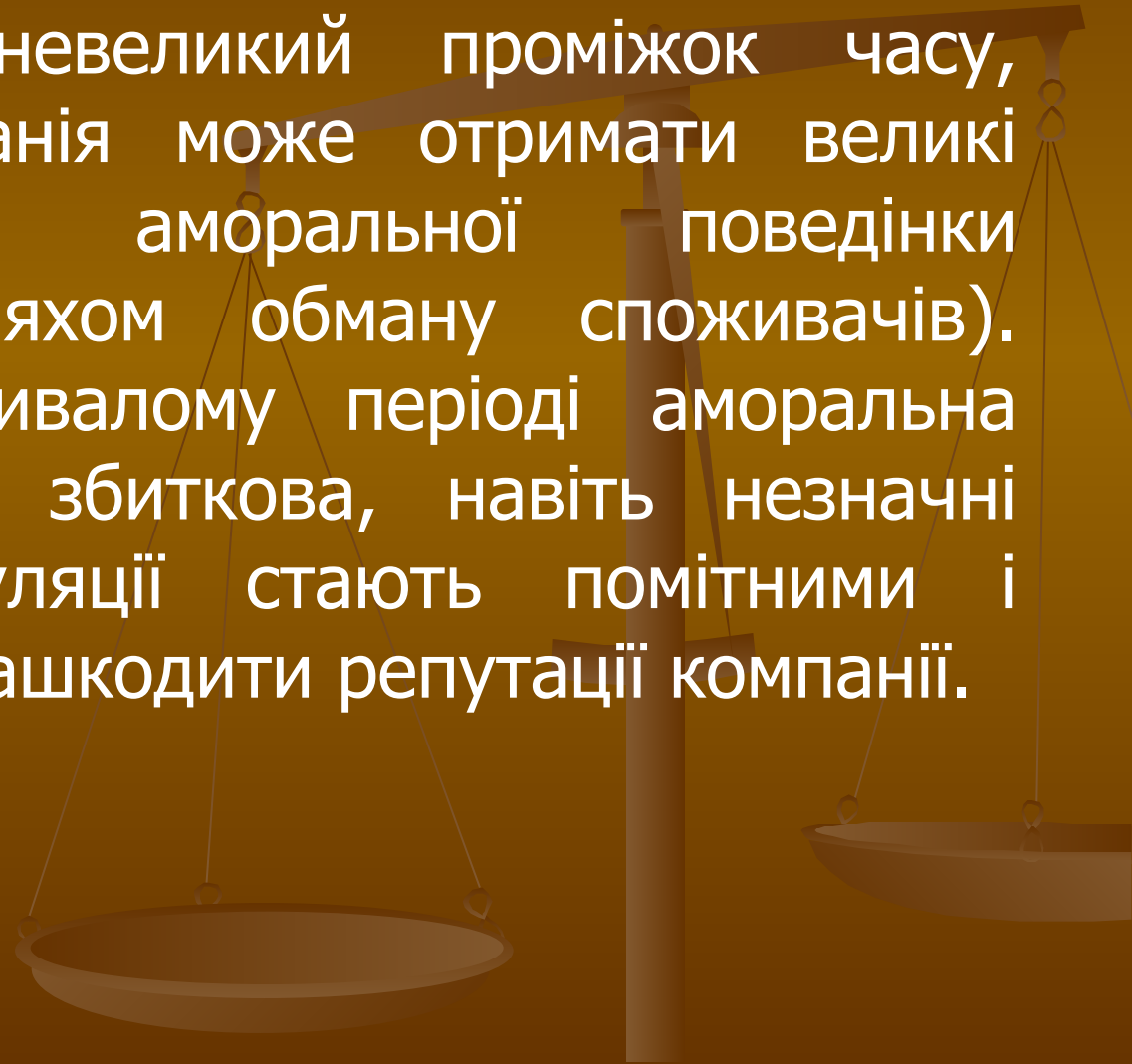
Що таке етика?

Етика - це моральні засади та цінності, що керують діями і рішеннями особистості або групи осіб

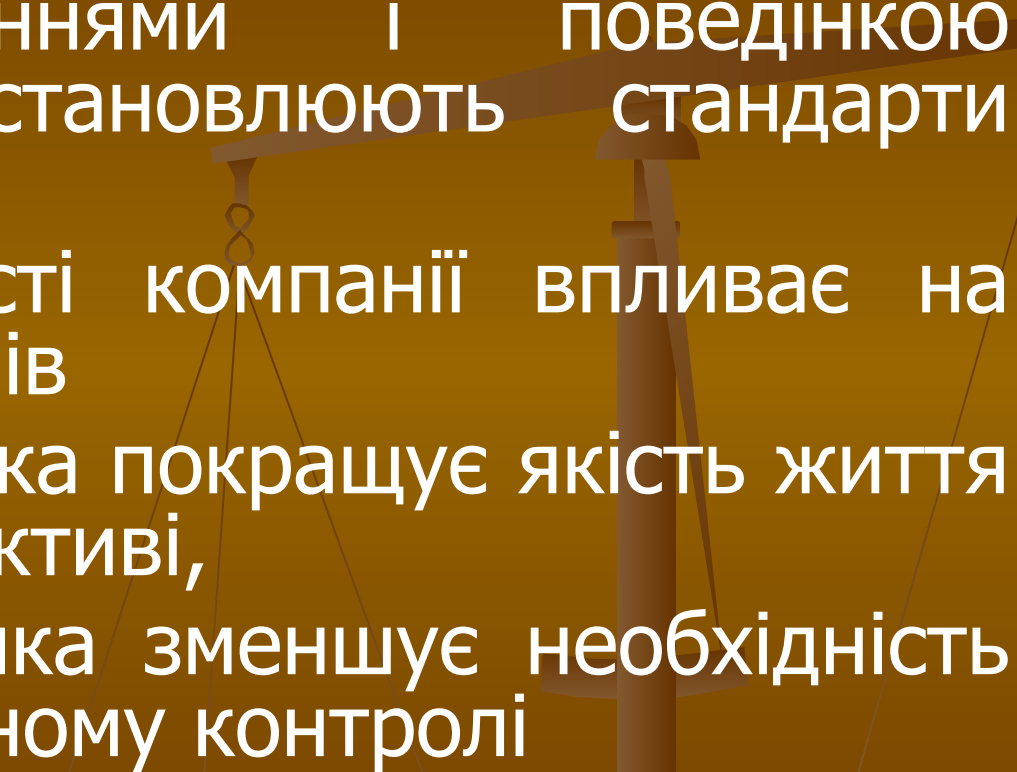
Тривалий час сама можливість поєднати поняття бізнес та етика як представниками бізнесу, так і академічним середовищем сприймалась критично. Бізнес вважали діяльністю, аморальну за своїм характером і спрямуванням.

- Головний аргумент на підтримку етики бізнесу – міркування про те, що у далекій перспективі дотримання етичних норм приносить прибуток. За невеликий проміжок часу, звичайно, компанія може отримати великі прибутки від аморальної поведінки (наприклад, шляхом обману споживачів). Натомість у тривалому періоді аморальна поведінка дуже збиткова, навіть незначні неетичні маніпуляції стають помітними і можуть істотно зашкодити репутації компанії.

Чому етика є важливою складовою діяльності менеджера?

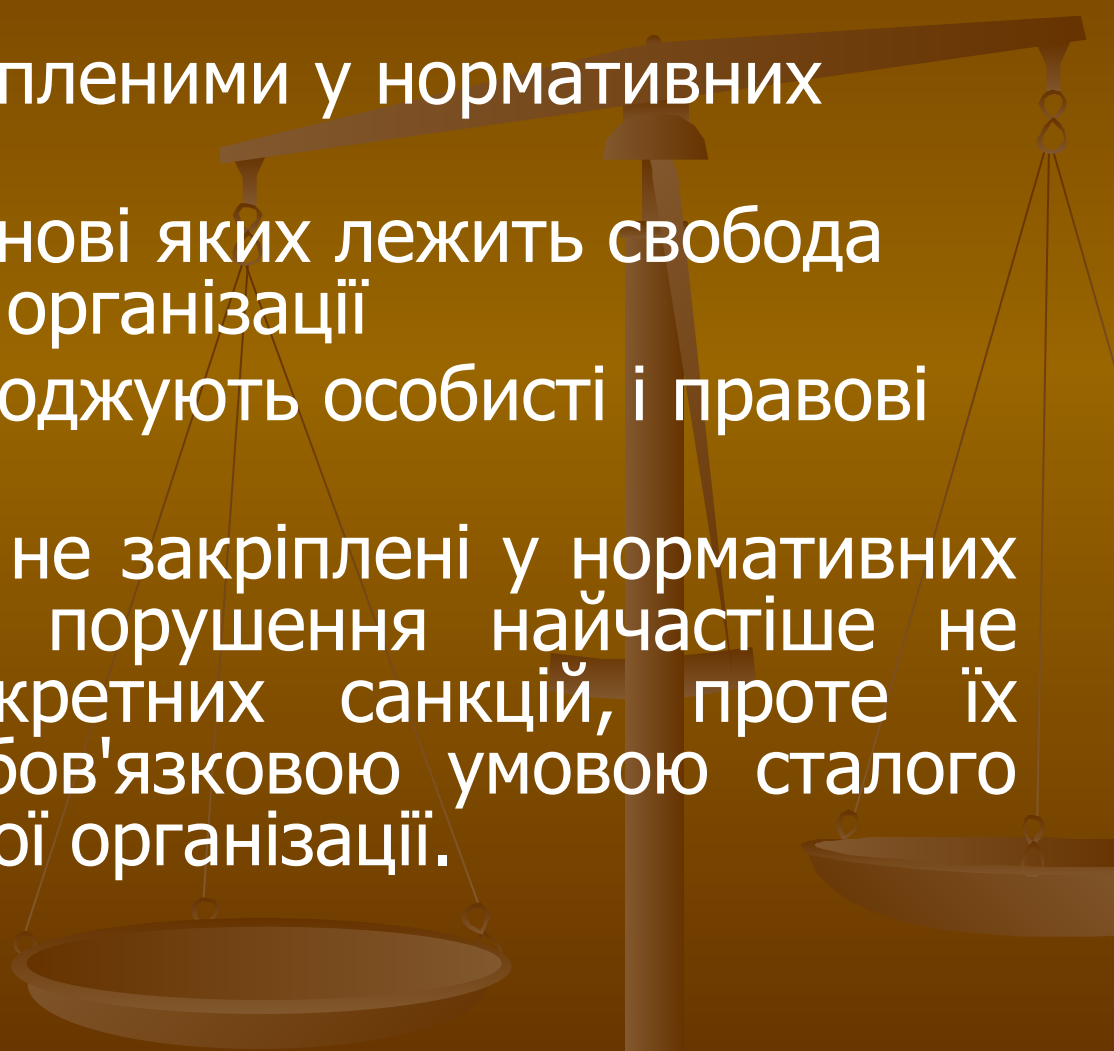
- Своїми рішеннями і поведінкою менеджери встановлюють стандарти для підлеглих
 - Рівень етичності компанії впливає на вибір споживачів
 - Етична поведінка покращує якість життя і роботи у колективі,
 - Етична поведінка зменшує необхідність у централізованому контролі
-

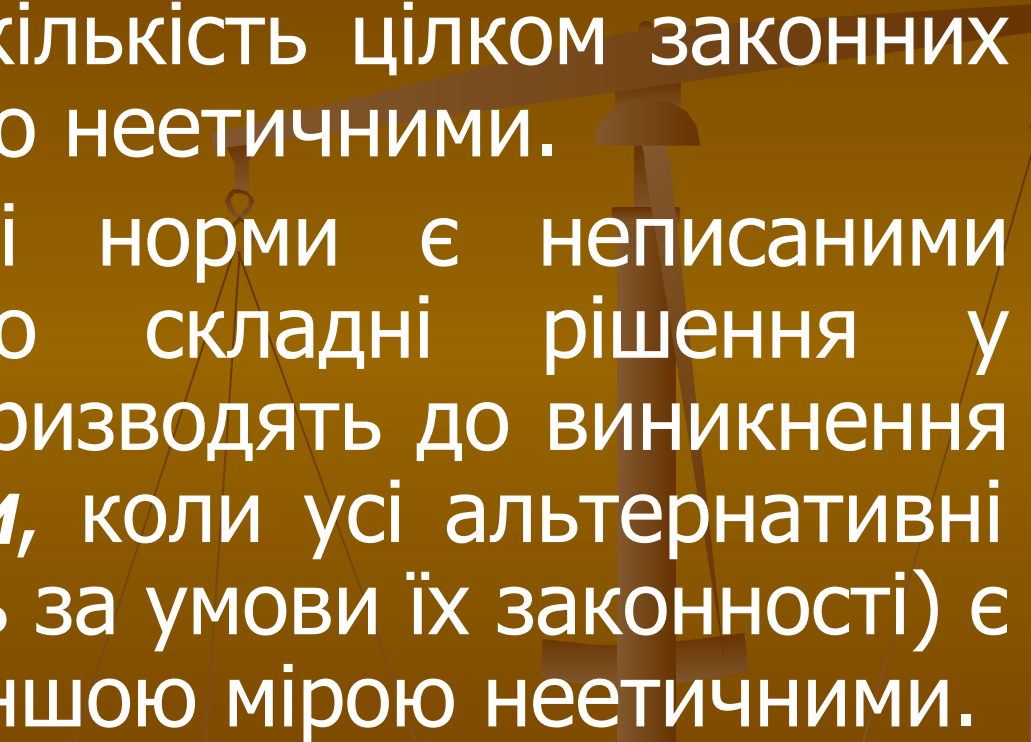
Взаємодія етичних і правових норм

Дії людини визначаються трьома системами норм:

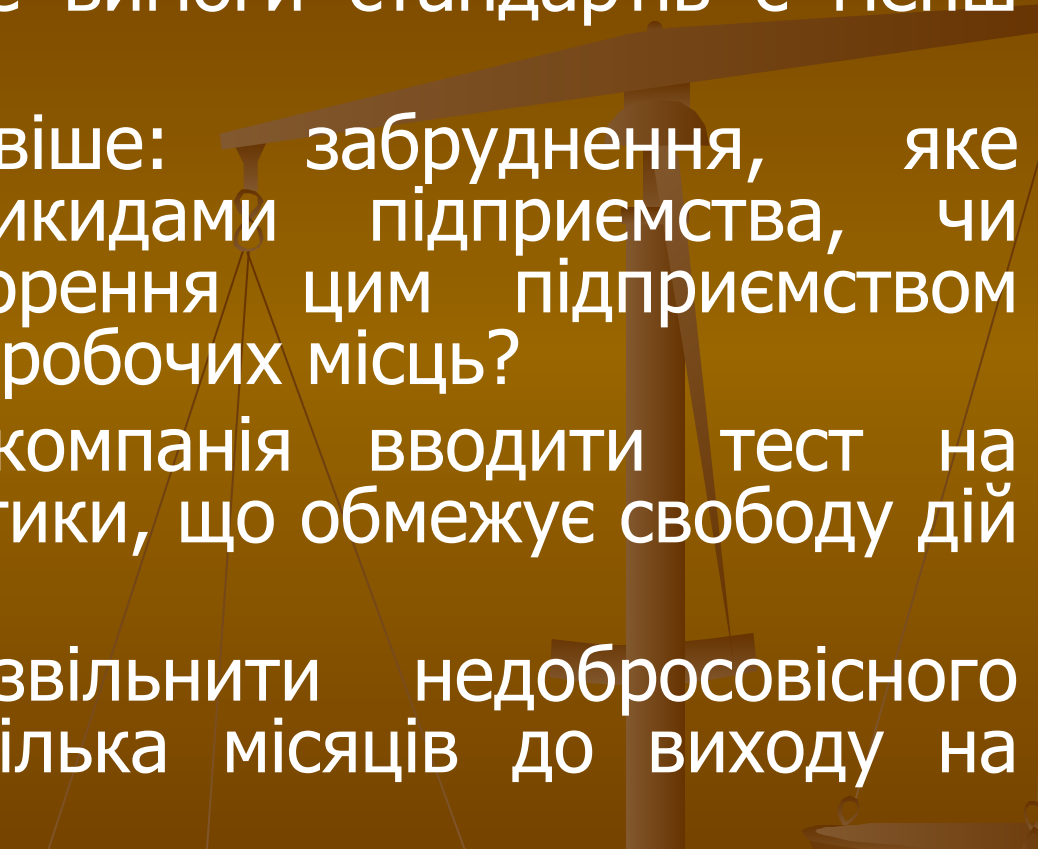
- Правовими, закріпленими у нормативних документах
- Особистими, в основі яких лежить свобода вибору індивіда і організації
- Етичними, які узгоджують особисті і правові норми.

Хоча етичні норми не закріплені у нормативних документах і їх порушення найчастіше не передбачає конкретних санкцій, проте їх дотримання є обов'язковою умовою сталого розвитку будь-якої організації.

-
- Етичні норми є більш жорсткими у порівнянні із правовими. Більшість неетичних вчинків є протизаконними, проте значна кількість цілком законних дій є потенційно неетичними.
 - Так як етичні норми є неписаними правилами, то складні рішення у менеджменті призводять до виникнення **етичної дилеми**, коли усі альтернативні рішення (навіть за умови їх законності) є більшою чи меншою мірою неетичними.

Приклади етично складних рішень:

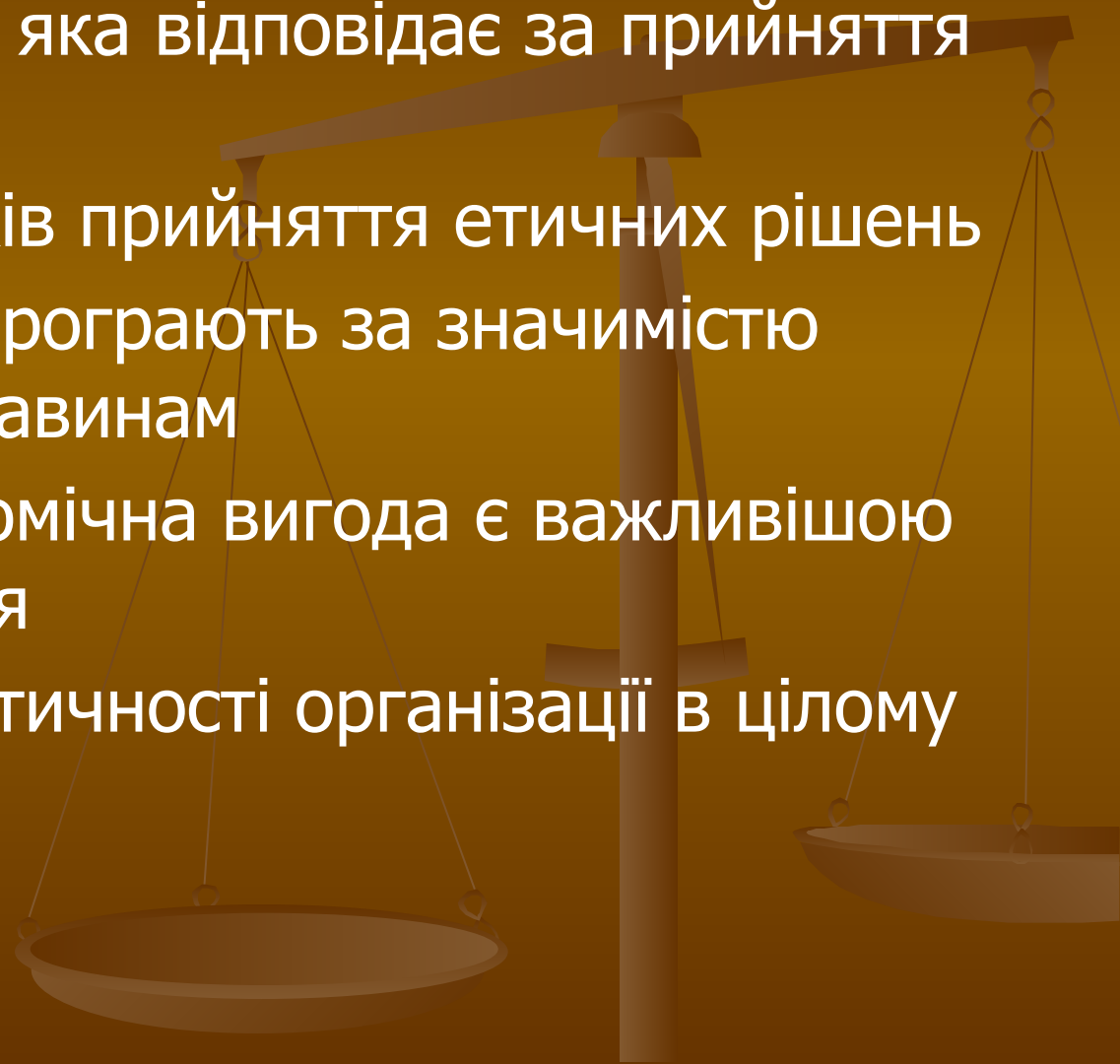
1. Чи правомірно експортувати товари, які не відповідають національним стандартам якості, у інші країни, де вимоги стандартів є менш жорсткими?
 2. Що важливіше: забруднення, яке викликається викидами підприємства, чи можливість створення цим підприємством великої кількості робочих місць?
 3. Чи повинна компанія вводити тест на алкоголь і наркотики, що обмежує свободу дій індивідів?
 4. Чи етично звільнити недобросовісного працівника за кілька місяців до виходу на пенсію?
-

2. Критерії прийняття етично складних рішень

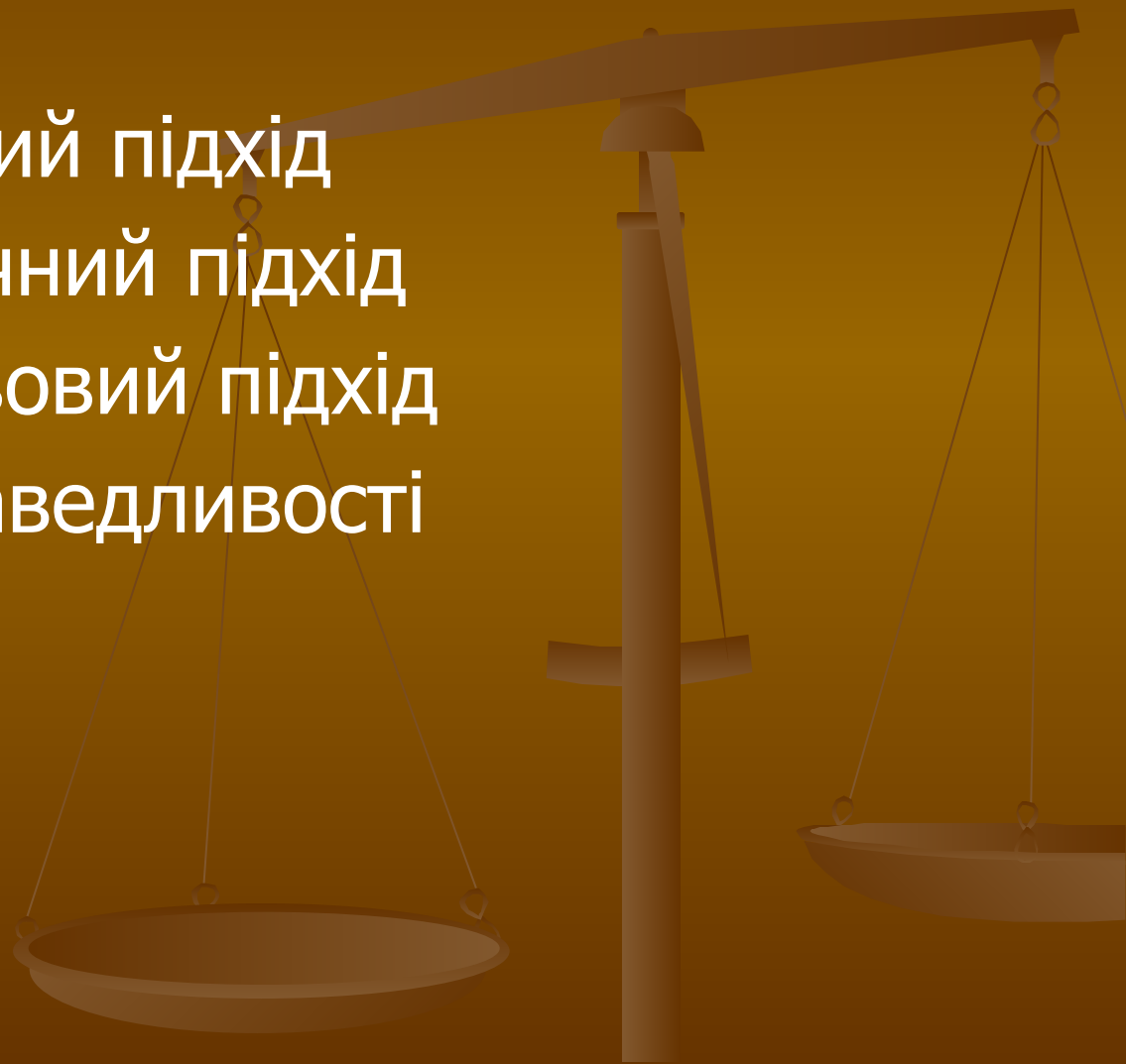
Причини прийняття неетичних рішень

- Незрілість особи, яка відповідає за прийняття рішення
- Відсутність навиків прийняття етичних рішень
- Етичні фактори програють за значимістю об'єктивним обставинам
- Потенційна економічна вигода є важливішою етичності рішення
- Низький рівень етичності організації в цілому

Теоретичні підходи до прийняття етично складних рішень

- Утилітаристський підхід
- Індивідуалістичний підхід
- Морально-правовий підхід
- Концепція справедливості

Утилітаристський підхід

Ґрунтується на працях філософів ХІХ ст. І.

Бентама і Дж. Мілля, які стверджували, що поведінка, яка відповідає нормам моралі, приносить найбільшу користь найбільшій кількості людей. Цей підхід передбачає пошук найоптимальнішого рішення, яке враховує інтереси безпосередньо зацікавлених сторін.

На цьому підході Ґрунтуються рішення про введення обов'язкових тестів на наркотики, заборону паління, моніторинг використання Інтернету працівниками.

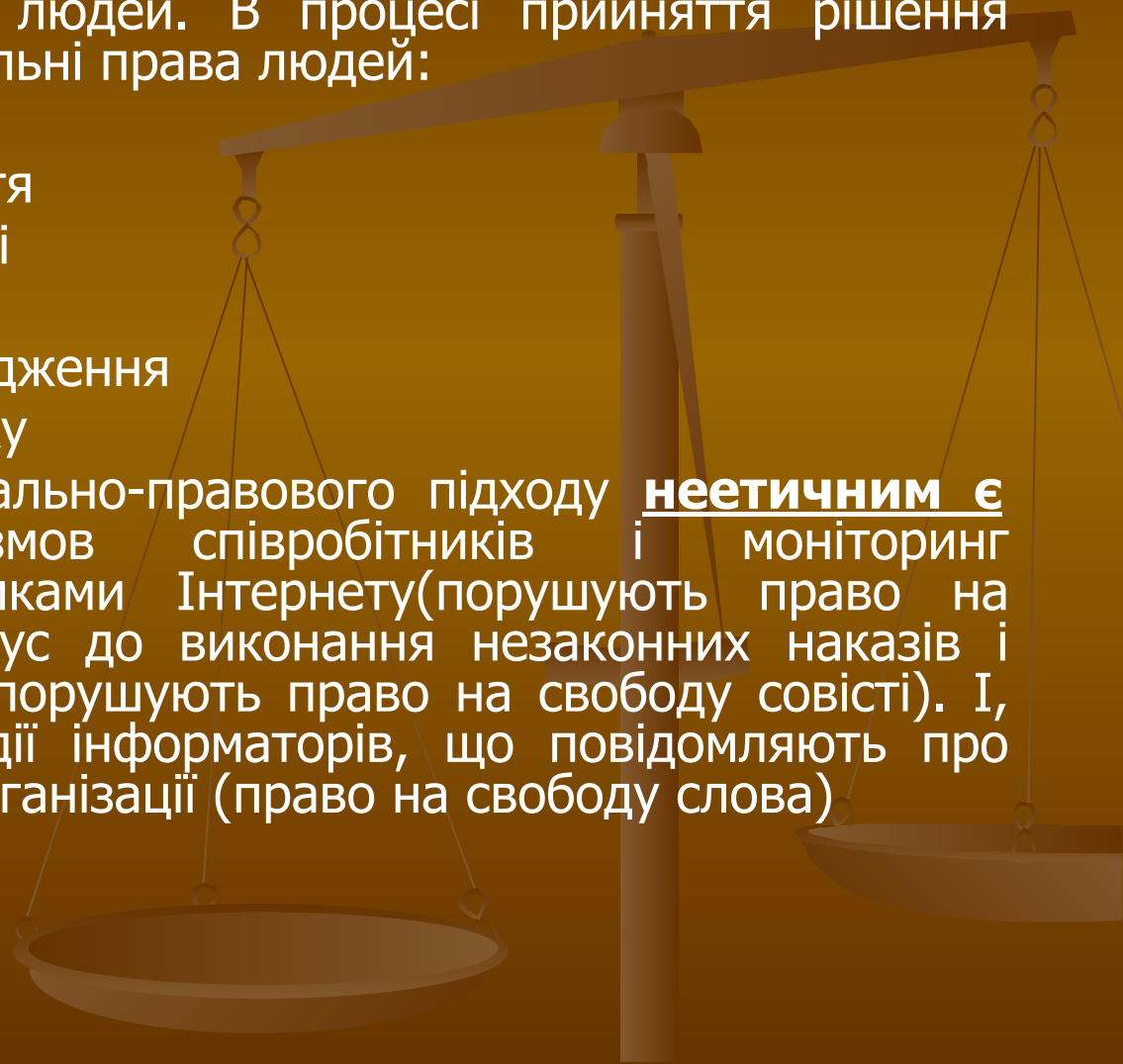
Індивідуалістичний підхід

- Передбачає, що етичними є дії людини, які йдуть їй на користь у довгостроковій перспективі. Головною рушійною силою є самоконтроль, а усі зовнішні сили, які його обмежують, повинні бути усунені. Допустимими є дії, які приносять більше добра, ніж зла.
- Цей підхід більше орієнтований на особисті, а не колективні цілі, тому є менш популярним у сучасному менеджменті

Морально-правовий підхід

- В рамках цього підходу стверджується, що людина наділена правами і свободами, які не можуть бути порушені або обмежені іншими людьми. Отже, етичним є рішення, яке найкращим чином оберігає права людей. В процесі прийняття рішення враховуються такі моральні права людей:
 - Право на свободу згоди
 - Право на приватне життя
 - Право на свободу совісті
 - Право на свободу слова
 - Право на належне поведження
 - Право на життя і безпеку

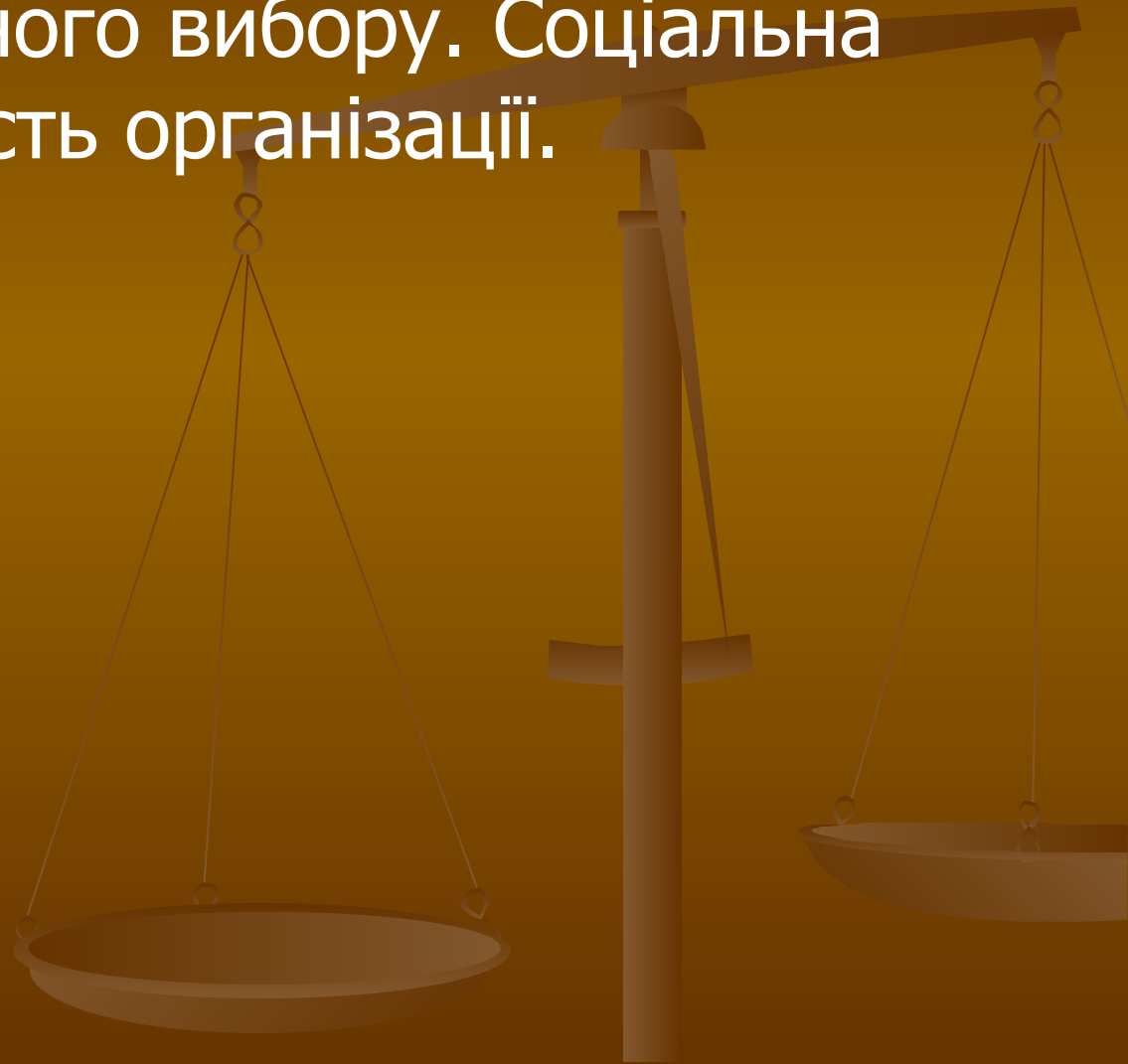
Таким чином, згідно морально-правового підходу **неетичним є** прослуховування розмов співробітників і моніторинг використання працівниками Інтернету (порушують право на особисте життя), примус до виконання незаконних наказів і сексуальні домагання (порушують право на свободу совісті). І, навпаки, етичними є дії інформаторів, що повідомляють про незаконні дії осіб або організації (право на свободу слова)

Концепція справедливості

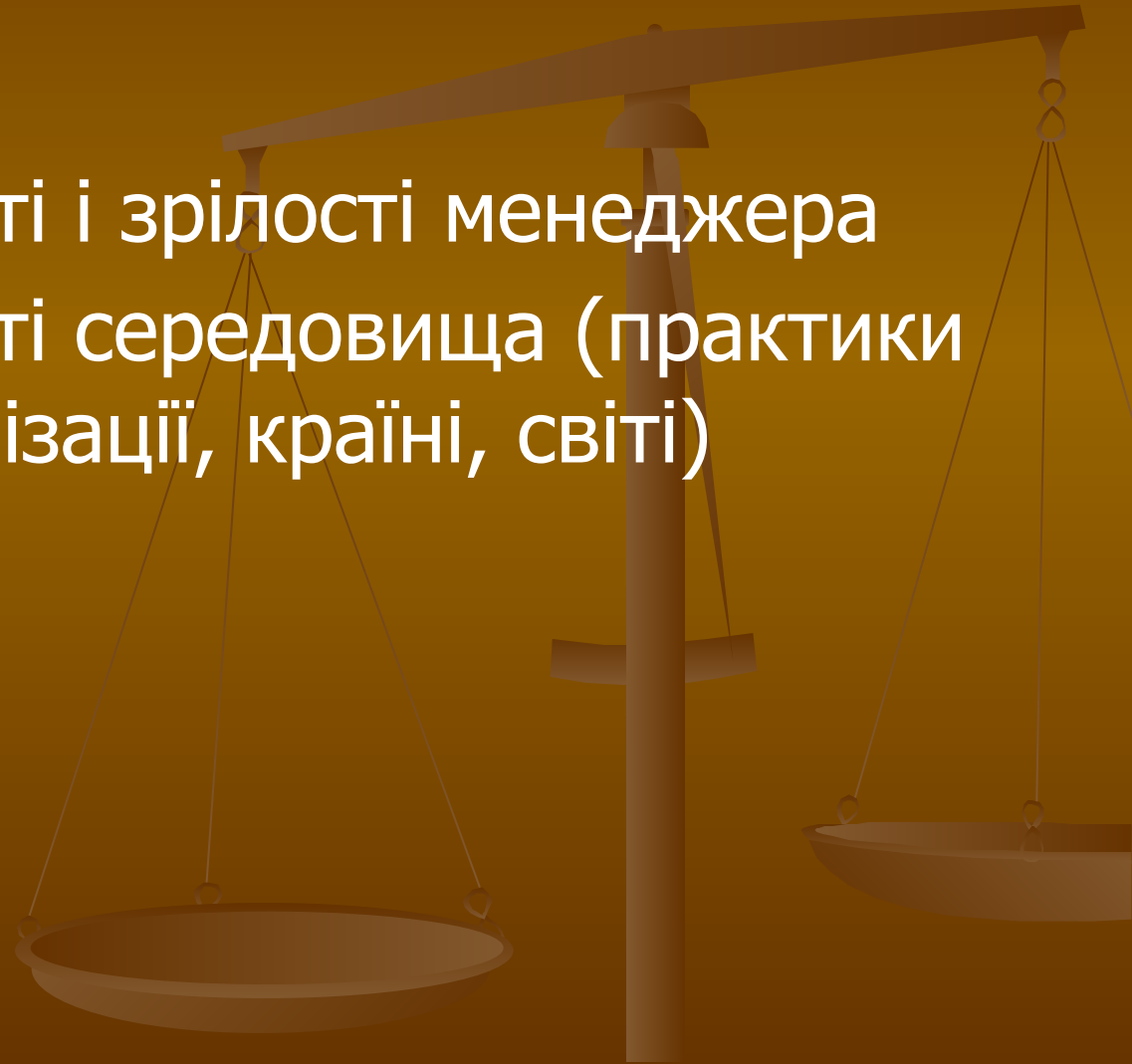
- Ця концепція стверджує, що етичне рішення повинно ґрунтуватись на принципах рівності, чесності і неупередженості. З точки зору менеджерів існує три типи справедливості: **розподільча** (вимагає, щоб ставлення менеджера до підлеглих базувалось на об'єктивних критеріях), **процедурна** (вимагає чесного адміністрування дій підлеглих) та **компенсаційна** (вимагає відповідальну сторону компенсувати людям понесені збитки).
- На концепції справедливості базуються рішення про розподіл завдань між підлеглими, про встановлення відповідальності, про визначення рівня оплати праці.

3. Фактори етичного вибору. Соціальна відповідальність організації.

- Існує два фактори, які визначають прийняття етичного рішення у менеджменті:

- Рівень етичності і зрілості менеджера
- Рівень етичності середовища (практики бізнесу в організації, країні, світі)

Три стадії морального розвитку особистості

Стиль лідерства:	Авторитарний / примусовий	Направляючий / натхненний, орієнтований на командну роботу	Трансформуючий або обслуговуючий
Поведінка підлеглих:	Виконання завдань	Спільна робота в групах	Працівники отримують додаткові повноваження, беруть участь в управлінні

Три стадії морального розвитку особи

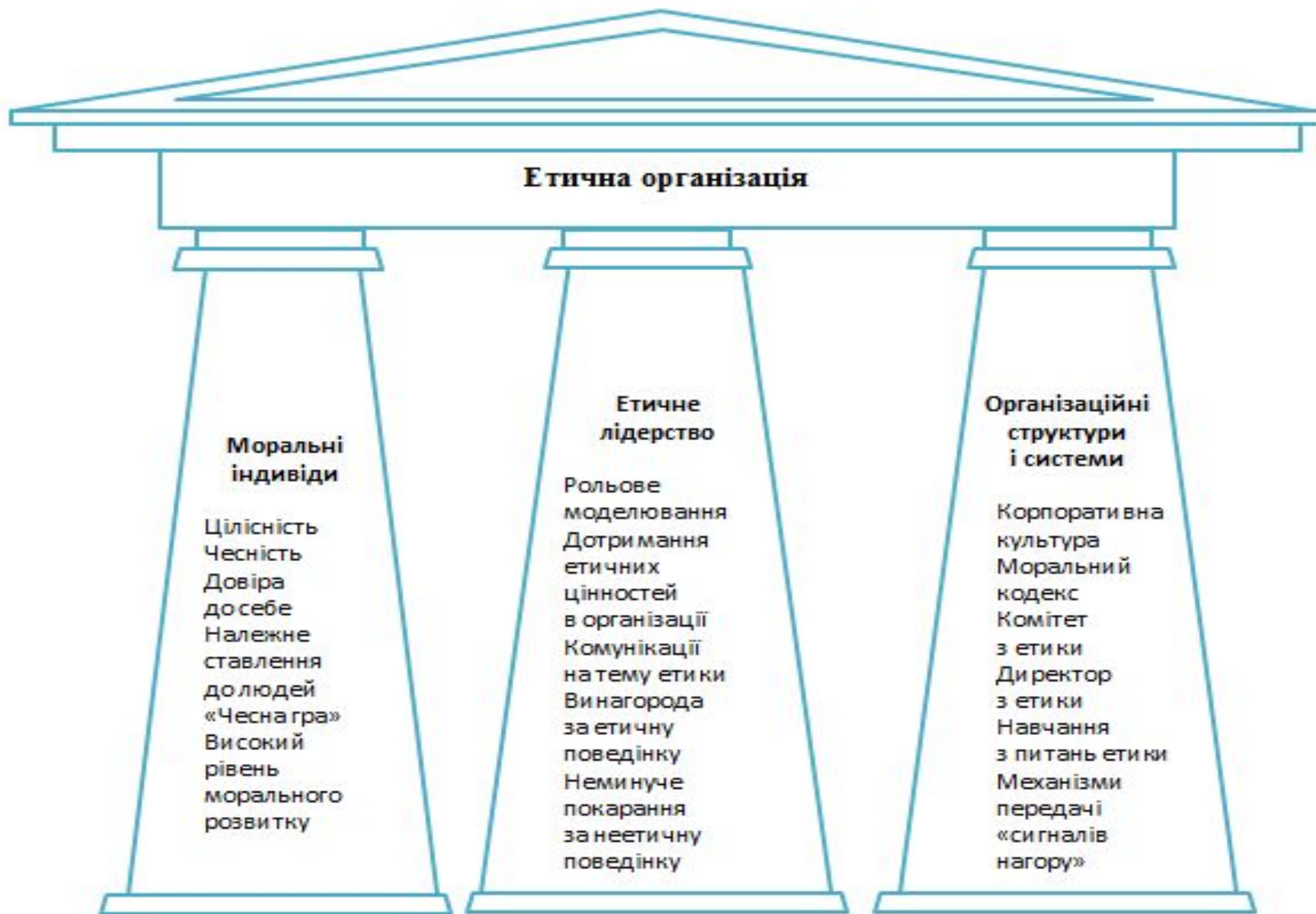
- Попередній розвиток (виконання правил з метою уникнення покарання; слухняність заради самого себе)
- Загальний розвиток (виконання обов'язків, які накладає соціум; виконання дій у відповідності із очікуваннями оточуючих)
- Наступний розвиток (слідкування індивідуальним принципам добра і зла, пошук неординарних рішень етичним дилем, збараження балансу між особистими і суспільними інтересами)

Три складові етичної організації

- Етичні індивіди
- Етичне лідерство
- Організаційні структури і системи

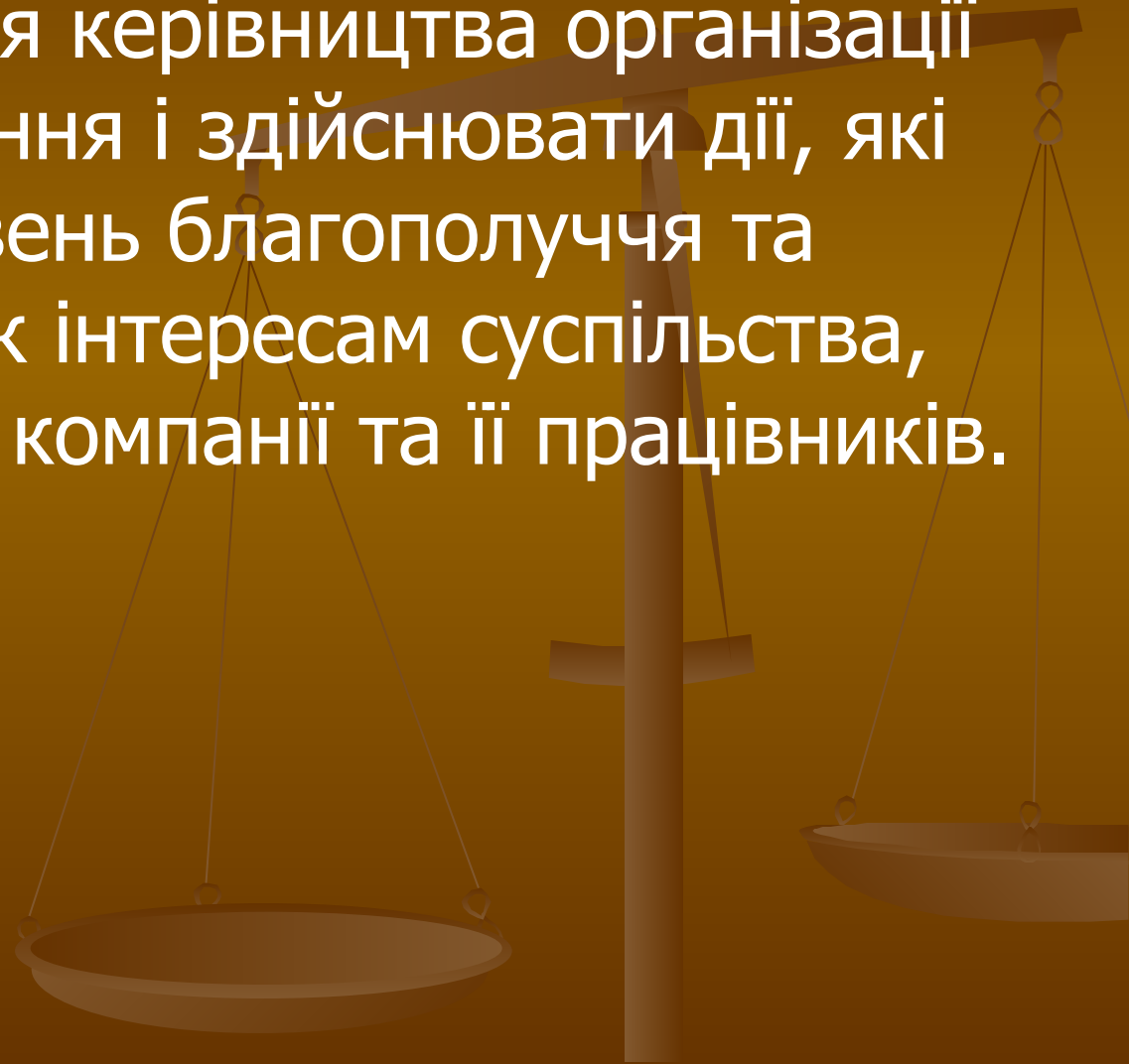

«Три стовпи» етичної організації

Соціальна відповідальність -

- Це зобов'язання керівництва організації приймати рішення і здійснювати дії, які підвищують рівень благополуччя та відповідають як інтересам суспільства, так і інтересам компанії та її працівників.

Соціальна відповідальність організації включає такі складові:

- Економічна відповідальність (одержувати дохід або прибуток)
- Юридична відповідальність (виконувати закони)
- Етична відповідальність (чинити правильно, не приносити шкоди)
- Прийнята на себе відповідальність (підвищувати якість життя і благополуччя суспільства)

